

DOBRODZIĘŃSKI RYNEK NA PRZESTRZENI WIEKÓW DER GUTTENTAGER RING DURCH DIE JAHRHUNDERTE

W 1846 roku ogromny pożar doszczętnie zniszczył centralną część Dobrodzienia – 136 domów i 145 zabudowań gospodarczych. Zgodnie z planem odbudowy miasta, przebudowano centrum i zmieniono istniejący układ ulic. Rynek został wydłużony i poszerzony, uformowany w kształcie prostokąta, którego dłuższa strona wynosiła 300, a krótsza 110 metrów. Główny plac i przyległe do niego ulice, wyłożone kamieniami polnymi i żwirem w latach 1819–1823, przebrukowywano od 1847 roku. Ratusz połączony z budynkiem więziennym stawiano w południowej części rynku w latach 1848–1849. Naprzeciwko zachodniej pierzei w latach 1851–1854 wznoszono murowany katolicki kościół parafialny pw. św. Marii Magdaleny. Przy rynku stanęły budynki mieszkalno-handlowe, murowane, w stylu neoklasycyzmu. W każdym budynku istniał sklep, warsztat rzemieślniczy lub gospoda. Najokazalej prezentowała się północna pierzeja rynku. W latach 1922–1939, kiedy Dobrodzień był miastem powiatowym w granicach Niemiec [Kreis Guttentag], zaznaczył się szybki rozwój infrastruktury miejskiej, przeprowadzono modernizację wielu budowli w rynku.

Kolejny historyczny zwrot w dziejach miejscowości i życiu autochtonicznych mieszkańców nastąpił 21 stycznia 1945 roku, kiedy do miasta wkroczyły oddziały wojsk radzieckich. Dokonała się zmiana przynależności państwowej i języka urzędowego. Miasto Guttentag otrzymało historyczną nazwę Dobrodzień. Od stycznia do kwietnia było wyludnione, gdyż znaczna liczba jego mieszkańców podjęła ucieczkę w obawie przed frontem radzieckim. Opuszczone w rynku kamienice i dobrze zaopatrzone w towary sklepy zostały doszczętnie wyszabrowane. Umyślnie spalono 69 budynków mieszkalno-użytkowych, a 9 poważnie uszkodzono. Odbudowę tego fragmentu rynku prowadzono w latach 1950–1960. Wzniesiono solidne bloki mieszkalne z pomieszczeniami handlowymi. Wykonano również prace modernizacyjne płyty rynku. Bruk (tzw. „kocie łby”) został przykryty betonowymi płytkami. Z piaskowca wybudowano dużą fontannę z trzema dyszami. Była czynna do lat 80. XX wieku. Później w tym miejscu urządzono kwietnik. W 1971 roku otwarto nowo wybudowany Dom Kultury.

Im Jahr 1846 wurde der zentrale Teil Guttentags bei einem verheerenden Brand vollständig zerstört – 136 Wohn- und 145 Wirtschaftsgebäude fielen den Flammen zum Opfer. Gemäß des Wiederaufbauplans wurde das Zentrum umgebaut und die Straßenanordnung verändert. Der Ring wurde in Länge und Breite erweitert und in Form eines Rechtecks erbaut, dessen längere Seite 300 und kürzere 110 Meter beträgt. Der Hauptplatz und die anliegenden Straßen, in den Jahren 1819-1823 mit Feldsteinen und Kies belegt, wurden ab 1847 gepflastert. Das Rathaus mit dem angebauten Gefängnisgebäude wurde auf der südlichen Ringseite in den Jahren 1848-1849 erbaut. Gegenüber der westlichen Seite wurde im Zeitraum 1851-1854 die gemauerte katholische Pfarrkirche der St. Maria Magdalena errichtet. Am Marktplatz wurden gemauerte Wohn- und Wirtschaftsgebäude im neoklassizistischen Stil erbaut. In jedem Gebäude befand sich ein Laden, ein Handwerksbetrieb oder ein Wirtshaus. Am prächtigsten präsentierte sich die nördliche Seite des Platzes. In den Jahren 1922-1939, als Guttentag eine Kreisstadt innerhalb der deutschen Grenzen war [Kreis Guttentag], beobachtete man eine schnelle Entwicklung der städtischen Infrastruktur. Viele Bauten am Ring wurden damals modernisiert.

Eine weitere wichtige Wendung in der Ortsgeschichte und dem Leben der Einwohner erfolgte am 21. Januar 1945, als die Truppen der sowjetischen Armee hier eintrafen. Es erfolgte die Änderung der Staatszugehörigkeit und der Amtssprache. Die Stadt Guttentag bekam den historischen Namen Dobrodzień. Zwischen Januar und April war die Stadt entvölkert, da der Großteil der Einwohner aus Angst vor der sowjetischen Front geflüchtet war. Die am Ring verlassenen Miethäuser und gut versorgten Läden wurden gänzlich ausgeraubt. 69 Wohn- und Wirtschaftsgebäude wurden absichtlich abgebrannt und 9 weitere deutlich beschädigt. Der Wiederaufbau dieser Marktplatzteile wurde in den Jahren 1950-1960 durchgeführt. Auf beiden Seiten des Marktplatzes wurden solide Wohnhäuser mit Handelsräumen errichtet und Modernisierungsarbeiten des Hauptplatzes durchgeführt. Das Kopfsteinpflaster wurde mit Betonplatten bedeckt. Ein großer Springbrunnen aus Sandstein mit drei Düsen wurde gebaut. Er war bis in die 80-er Jahre des XX Jahrhunderts in Betrieb. Später errichtete man an dieser Stelle ein Blumenbeet. 1971 wurde das neu erbaute Kulturhaus eröffnet.

Zródło: pocztówka wydana przez Buchhdt. R. Werner Guttentag, ze zbiorów Pawła Mrozka
Quelle: Postkarte herausgegeben von Buchhdt. R. Werner Guttentag, aus der Sammlung von Paweł Mrozek

Zródło: fotografia archiwalna nieznanego autora, ze zbiorów członków MTRDZ
Quelle: Archiv-Fotografie, Autor unbekannt, aus der Sammlung des MTRDZ

Zródło: fotografia archiwalna nieznanego autora, ze zbiorów członków MTRDZ
Quelle: Archiv-Fotografie, Autor unbekannt, aus der Sammlung des MTRDZ

Zródło: fotografia Pawła Mrozka, 2001
Quelle: Fotografie von Paweł Mrozek, 2001

Zródło: fotografia ze zbiorów Urzędu Miejskiego, 2009
Quelle: Fotografie aus der Sammlung des Stadtmbs, 2009

GUTTENTAG / DOBRODZIEŃ

z cyklu „Dobrodzieński rynek na przestrzeni wieków”/ in der Reihe “Guttentager Ring durch die Jahrhunderte“ (1903)

Źródło: fotografia Otto Herrmanna, Guttentag 1903, ze zbiorów Sächsische Landes-Staats- und Universitätsbibliothek Dresden / Quelle: Fotografie von Otto Herrmann, Guttentag 1903, aus der Sammlung der Sächsischen Landes-Staats- und Universitätsbibliothek Dresden

Miasto i Gmina Dobrodzień
Stadt und Gemeinde Guttentag

Międzygminne Towarzystwo Regionalne Dobrodzień-Zgówice
Intergemeindlicher Regionalverein Guttentag-Zembowitz

Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim
Sozial-Kulturelle Gesellschaft der Deutschen im Oppelner Schlesien

Opracowanie prezentacji / Vorbereitung der Präsentation: Paweł Mrozek / MTRDZ
Tłumaczenie na jez. niemiecki / Deutsche Übersetzung: Piotr Gajda / TSKN
© Gmina Dobrodzień / Gemeinde Guttentag MMXX

GUTTENTAG / DOBRODZIEŃ

z cyklu „Dobrodzieński rynek na przestrzeni wieków”/ in der Reihe “Guttentager Ring durch die Jahrhunderte“ (1910)

Zródło: pocztówka wydana przez Carla Schatka, Guttentag, ze zbiorów Zbigniewa Biernackiego / Quelle: Postkarte herausgegeben von Carl Schatka, Guttentag, aus der Sammlung von Zbigniew Biernacki

Miasto i Gmina Dobrodzień
Stadt und Gemeinde Guttentag

Międzygminne Towarzystwo Regionalne Dobrodzień-Złobowice
Intergemeindlicher Regionalverein Guttentag-Zembowitz

Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opoleńskim
Sozial-Kulturelle Gesellschaft der Deutschen im Oppelner Schlesien

Opracowanie prezentacji / Vorbereitung der Präsentation: Paweł Mrozek / MTRDZ
Tłumaczenie na jęz. niemiecki / Deutsche Übersetzung: Piotr Gajda / TSKN
© Gmina Dobrodzień / Gemeinde Guttentag MMXX

GUTTENTAG / DOBRODZIEŃ

z cyklu „Dobrodzieński rynek na przestrzeni wieków”/ in der Reihe “Guttentager Ring durch die Jahrhunderte“ (1915)

Źródło: pocztówka wydana przez Carla Schatka, Guttentag, ze zbiorów Pawła Mrozka / Quelle: Postkarte herausgegeben von Carl Schatka, Guttentag, aus der Sammlung von Paweł Mrozek

Miasto i Gmina Dobrodzień
Stadt und Gemeinde Guttentag

Międzygminne Towarzystwo Regionalne Dobrodzień-Zgłowiączka
Intergemeindlicher Regionalverein Guttentag-Zembowitz

Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim
Sozial-Kulturelle Gesellschaft der Deutschen im Oppelner Schlesien

Opracowanie prezentacji / Vorbereitung der Präsentation: Paweł Mrozek / MTRDZ
Tłumaczenie na jęz. niemiecki / Deutsche Übersetzung: Piotr Gajda / TSKN
© Gmina Dobrodzień / Gemeinde Guttentag MMXX

GUTTENTAG / DOBRODZIEŃ

z cyklu „Dobrodzieński rynek na przestrzeni wieków”/ in der Reihe “Guttentager Ring durch die Jahrhunderte“ (1920)

Źródło: pocztówka wydana przez Paula Plachetka, Guttentag, ze zbiorów Pawła Mrozka / Quelle: Postkarte herausgegeben von Paul Plachetka, Guttentag, aus der Sammlung von Paweł Mrozek

Miasto i Gmina Dobrodzień
Stadt und Gemeinde Guttentag

Międzygminne Towarzystwo Regionalne Dobrodzień-Ziębice
Intergemeindlicher Regionalverein Guttentag-Zembowitz

Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim
Sozial-Kulturelle Gesellschaft der Deutschen im Oppelner Schlesien

Opracowanie prezentacji / Vorbereitung der Präsentation: Paweł Mrozek / MTRDZ
Tłumaczenie na jęz. niemiecki / Deutsche Übersetzung: Piotr Gajda / TSKN
© Gmina Dobrodzień / Gemeinde Guttentag MMXX

GUTTENTAG / DOBRODZIEŃ

z cyklu „Dobrodzieński rynek na przestrzeni wieków”/ in der Reihe “Guttentager Ring durch die Jahrhunderte“ (1925)

Zródło: archiwalna pocztówka nieznanego wydawcy, ze zbiorów Heinricha Maziola / Quelle: Archiv-Postkarte, Herausgeber unbekannt, aus der Sammlung von Heinrich Maziol

Miasto i Gmina Dobrodzień
Stadt und Gemeinde Guttentag

Międzygminne Towarzystwo Regionalne Dobrodzień-Złobowice
Intergemeindlicher Regionalverein Guttentag-Zembowitz

Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim
Sozial-Kulturelle Gesellschaft der Deutschen im Oppelner Schlesien

Opracowanie prezentacji / Vorbereitung der Präsentation: Paweł Mrozek / MTRDZ
Tłumaczenie na jęz. niemiecki / Deutsche Übersetzung: Piotr Gajda / TSKN
© Gmina Dobrodzień / Gemeinde Guttentag MMXX

DOBRODZIĘŃ / GUTTENTAG

z cyklu „Dobrodzieński rynek na przestrzeni wieków”/ in der Reihe “Guttentager Ring durch die Jahrhunderte“ (1965)

Zródło: pocztówka wydana przez ZFP „RUCH” (fot. T. Hermańczyk); ze zbiorów Pawła Mrozka / Quelle: Postkarte herausgegeben von ZFP „RUCH” (Abb. T. Hermańczyk), aus der Sammlung von Paweł Mrozek

Miasto i Gmina Dobrodzień
Stadt und Gemeinde Guttentag

Międzygminne Towarzystwo Regionalne Dobrodzień-Złobowice
Interkommunaler Regionalverein Guttentag-Zelbowitz

Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opoleńskim
Sozial-Kulturelle Gesellschaft der Deutschen im Oppelland/Schlesien

Opracowanie prezentacji / Vorbereitung der Präsentation: Paweł Mrozek / MTRDZ
Tłumaczenie na jęz. niemiecki / Deutsche Übersetzung: Piotr Gajda / TSKN
© Gmina Dobrodzień / Gemeinde Guttentag MMXX

DOBRODZIEŃ / GUTTENTAG

z cyklu „Dobrodzieński rynek na przestrzeni wieków”/ in der Reihe “Guttentager Ring durch die Jahrhunderte“ (1969)

Źródło: pocztówka wydana przez BW „RUCH” (fot. J. Siudecki); ze zbiorów Gerarda Zajontza / Quelle: Postkarte herausgegeben von BW „RUCH” (Abb. J. Siudecki), aus der Sammlung von Gerard Zajontz

Miasto i Gmina Dobrodzień
Stadt und Gemeinde Guttentag

Międzygminne Towarzystwo Regionalne Dobrodzień-Zgłowiączka
Intergemeindlicher Regionalverein Guttentag-Zgłowiączka

Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opoleńskim
Sozial-Kulturelle Gesellschaft der Deutschen im Oppelner Schlesien

Opracowanie prezentacji / Vorbereitung der Präsentation: Paweł Mrozek / MTRDZ
Tłumaczenie na jęz. niemiecki / Deutsche Übersetzung: Piotr Gajda / TSKN
© Gmina Dobrodzień / Gemeinde Guttentag MMXX

DOBRODZIEŃ / GUTTENTAG

z cyklu „Dobrodzieński rynek na przestrzeni wieków”/ in der Reihe “Guttentager Ring durch die Jahrhunderte“ (2001)

Fot. / Abb. Paweł Mrozek

Miasto i Gmina Dobrodzień
Stadt und Gemeinde Guttentag

Międzygminne Towarzystwo Regionalne Dobrodzień-Zgłowiączka
Intergemeindlicher Regionalverein Guttentag-Zgłowiączka

Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opoleńskim
Sozial-Kulturelle Gesellschaft der Deutschen im Oppelner Schlesien

Opracowanie prezentacji / Vorbereitung der Präsentation: Paweł Mrozek / MTRDZ
Tłumaczenie na jęz. niemiecki / Deutsche Übersetzung: Piotr Gajda / TSKN
© Gmina Dobrodzień / Gemeinde Guttentag MMXX

DOBRODZIĘŃSKI RYNEK NA PRZESTRZENI WIEKÓW DER GUTTENTAGER RING DURCH DIE JAHRHUNDERTE

Od lat 90. XX wieku dobrodzieńscy radni wnioskowali o przebudowę i modernizację płyty rynku. W 1997 roku odnowiono elewacje wszystkich budynków komunalnych w rynku. W roku 2003 przeprowadzono gruntowny remont ratusza. W październiku 2014 roku Pracownia Projektowa „ab studio” Aleksander Bielak w Opolu otrzymała zlecenie opracowania koncepcji zagospodarowania przestrzeni rynku w Dobrodzieniu. Wizualizacje plastyczne przedstawiono burmistrzowi i radnym w sierpniu 2015 roku. W latach 2015–2018 samorząd przeznaczył znaczne środki finansowe na przebudowę dróg i chodników wraz z niezbędną infrastrukturą w obrębie Placu Wolności. W marcu 2016 roku została podpisana umowa na wykonanie robót w zakresie pierwszego etapu rewitalizacji rynku z Przedsiębiorstwem Handlowo-Usługowym PROTECTUS (liderem konsorcjum) z siedzibą w Niezdrowicach. Do końca października 2016 wymieniono istniejącą nawierzchnię jezdni, chodników oraz miejsc postojowych na nową z kostki granitowej, odwodniono drogi, wybudowano sieć wodociągową, kanalizację sanitarną i deszczową, wykonano nowe oświetlenie ulic oraz wyremontowano studzienki telekomunikacyjne. Na to zadanie gmina otrzymała dofinansowanie z Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej na lata 2016–2019. W trakcie robót wystąpiła konieczność przeprowadzenia badań archeologicznych i przeniesienia odkrytych szczątków ludzkich z dawnego przykościelnego cmentarza. Kolejny wniosek o dofinansowanie rewitalizacji Gmina Dobrodzień złożyła w 2017 roku i otrzymała wsparcie finansowe z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014–2020. Umowę między Województwem Opolskim a Gminą Dobrodzień podpisano 15 czerwca 2018 roku. Obejmowała rewitalizację miasta Dobrodzienia poprzez przebudowę placu rynku, zagospodarowanie terenu wokół Dobrodzieńskiego Ośrodka Kultury i Sportu oraz zagospodarowanie Parku Jordanowskiego. Zatem w ramach drugiego etapu rewitalizacji, plac rynku wyłożono szlachetnymi materiałami kamiennymi, wykonano fontannę miejską typu suchego, zainstalowano nowoczesne oświetlenie oraz wymieniono zielen i elementy małej architektury. Uroczyste otwarcie i poświęcenie zrewitalizowanego rynku odbyło się 8 grudnia 2019 roku.

Ab den 90-er Jahren des XX Jahrhunderts forcierten die Guttentager Stadträte einen Umbau und die Modernisierung der Mitte des Marktplatzes. 1997 wurden Fassaden aller städtischen Gebäude am Marktplatz erneuert. 2003 hat man eine gründliche Sanierung des Rathauses durchgeführt. Im Oktober 2014 hat das Architekturbüro „ab studio” Aleksander Bielak aus Oppeln den Auftrag bekommen, ein Konzept der Umgestaltung des Marktplatzes in Guttentag auszuarbeiten. Graphische Visualisierungen wurden dem Bürgermeister und den Stadträten im August 2015 vorgestellt. In den Jahren 2015-2018 hat die Kommunalverwaltung erhebliche finanzielle Mittel für den Umbau der Straßen und Gehwege samt der erforderlichen Infrastruktur im Bereich des Marktplatzes in Guttentag bestimmt. Im März 2016 wurde ein Vertrag über die Arbeiten der ersten Etappe der Revitalisierung des Marktplatzes mit der Firma Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe PROTECTUS (federführender Partner) mit Sitz in Niedzrowitz unterzeichnet. Bis Ende 2016 wurde der damalige Belag der Straßen, Bürgersteige und Parkplätze gegen Granitsteinpflaster getauscht, die Straßen entwässert, neue Wasser- und Abwasserleitungen gelegt, neue Beleuchtung und Telekommunikationsschächte installiert. Für dieses Unternehmen hat die Gemeinde einen Zuschuss aus dem Programm für Entwicklung der Gemeinde- und Kreisstraßeninfrastruktur für die Jahre 2016-2019 bekommen. Während der Arbeiten war es nötig, archäologische Untersuchungen durchzuführen und die sterblichen Überreste vom ehemaligen Friedhof bei der Pfarrkirche umzusetzen. Im Jahr 2017 hat die Gemeinde Guttentag den nächsten Antrag auf Finanzierung der Revitalisierung gestellt und hat die finanzielle Unterstützung im Rahmen des Regionalen Operationsprogramms der Woiwodschaft Oppeln für die Jahre 2014-2020 bekommen. Der Vertrag zwischen der Woiwodschaft Oppeln und der Gemeinde Guttentag wurde am 15. Juni 2018 unterzeichnet. Er umfasste die Revitalisierung der Stadt Guttentag durch den Umbau des Hauptplatzes, die Sanierung der Umgebung des Kulturhauses und des Jordan-Parks (des „Kleinen Parks“). Im Rahmen der zweiten Etappe der Revitalisierung wurde die Fläche des Marktplatzes mit edlen Steinsorten gepflastert, ein Springbrunnen trockenem Typs errichtet, eine moderne Beleuchtung installiert, Pflanzen und Elemente der kleinen Architektur, wie Bänke und Blumenrabatte getauscht. Die feierliche Eröffnung und Segnung des revitalisierten Marktplatzes fand am 8. Dezember 2019 statt.

Koncepcja zagospodarowania przestrzeni rynku w Dobrodzieniu, 10.08.2015 / Das Konzept der Umgestaltung des Rings in Guttentag, 10.08.2015
Źródło: wizualizacja Pracowni Projektowej „ab studio” ze zbiorów Urzędu Miejskiego /
Quelle: Visualisierung des Architekturbüros „ab studio” aus der Sammlung des Stadtmrats

Przebudowa ulic i chodników wokół dobrodzieńskiego rynku / Umbau der Straßen und Bürgersteige rund um den Guttentager Ring
Fot. / Abb. Paweł Mrozek, 24.09.2016

Podpisanie umowy dofinansowania rewitalizacji dobrodzieńskiego rynku 15 czerwca 2018 roku przez Burmistrza Dobrodzienia Różę Kozlik i Marszałka Województwa Opolskiego Andrzeja Bułę / Unterzeichnung des Vertrags über den Zuschuss für die Revitalisierung des Guttentager Rings am 15. Juni 2018 von der Bürgermeisterin von Guttentag Róża Kozlik und den Marschall der Woiwodschaft Oppeln Andrzeju Bule
Źródło: fotografia ze zbiorów Urzędu Miejskiego / Quelle: Fotografie aus der Sammlung des Stadtmrats

Przebudowa płyty dobrodzieńskiego rynku / Umbau der Mitte des Guttentager Rings
Fot. / Abb. Paweł Mrozek, 12.08.2019

Otwarcie i poświęcenie zmodernizowanego rynku 8 grudnia 2019 roku przez Burmistrza Dobrodzienia dr Andrzeja Jasickiego i Proboszcza Parafii Św. Marii Magdaleny ks. Mariusza Klemana / Eröffnung und Segnung des modernisierten Rings am 8. Dezember 2019 durch den Bürgermeister von Guttentag Dr. Andrzej Jasicki und den Pfarrer der Pfarrgemeinde St. Maria Magdalena Mariusz Kleman
Fot. / Abb. Paweł Mrozek, 8.12.2019

Miasto i Gmina Dobrodzień
Stadt und Gemeinde Guttentag

Międzygminne Towarzystwo Regionalne Dobrodzień-Zgłowiącze
Intergemeindlicher Regionalverein Guttentag-Zrenbowitz

Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim
Sozial-Kulturelle Gesellschaft der Deutschen im Oppeln/Schlesien

Opracowanie prezentacji / Vorbereitung der Präsentation: Paweł Mrozek / MTRDZ
Tłumaczenie na jęz. niemiecki / Deutsche Übersetzung: Piotr Gajda / TSKN

© Gmina Dobrodzień / Gemeinde Guttentag MMXX